

ФІЛОЛОГІЯ (ТУРЕЦЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА)

1. Bir öğrencinin başarılı olması ..... derslerine düzenli çalışması gerekir. .... öğrenciler bunu bilmesine rağmen bir türlü çalışmak istemez. .... başarısız olur. Başarısız ..... hemen ya öğretmeni ya da dersi suçlar. .... öğrenci ders çalışmadan sınıfı geçmek ister. .... bazı öğrenciler böyle değildir. Onlar ..... derslerine düzenli gelir ..... öğretmenlerinin tavsiyelerine uyarlar.

Metinde boş bırakılan yerlere gelebilecek uygun sözcük ya da ifadeyi işaretleyiniz.

- A) Nedeniyle B) İçin
- C) Üzere D) Kadar
- A) Halbuki B) Tabi ki
- C) Öyle ki D) Gibi
- A) Bu vesile ile B) Bu nedenle
- C) Dolayısıyla D) İle
- A) Olarak B) Olup
- C) Olunca D) Olması
- A) Lâkin B) Veya
- C) Sonra D) Henüz
- A) Hem... hem B) Ne... ne
- C) Ya... ya D) Nadiren

2. **Aşağıdaki cümlelerinin ifade ettikleri anlamı işaretleyin.**

- Dün akşam seni gördüğüne sevinmemiş olabilir mi?
A) Kesinlik B) İhtimal
C) Sebep-sonuç D) Amaç-sonuç
- Küçükler büyüklerine saygı göstermezse ayıplanırdı.
A) Şart B) İhtimal
C) Karşılaştırma D) Sebep-sonuç

3. **Aşağıda karışık olarak verilen cümlelerden anlamlı bir paragraf oluşturunuz.**

I. Dört gün boyunca dağda kalacak ekibimiz için son alışveriş noktasından ekmek alıp eksiklerimizi tamamladık.

II. Kara dayanıklı giysilerimizi giyip Uçansu Deresi'nin yanından yürümeye başladık.

III. Ancak, karın tadına vardıkça, şehrin kaosunda bembeyaz kar görmenin mümkün olmadığını düşünüp keyiflendim.

IV. Rahatına düşkün tarafım, bu karda kışta donmak için buralara kadar gelmem gerekmediğini söyledi durdu.

V. Yürüyüşün ilk yarım saatini, her zaman olduğu gibi kendime kızmakla harcadım.

- A. I-II-V-IV-III B) III-II-V-IV-I C) I-II-IV-V-III D) II-III-I-V-IV

4. **Aşağıdaki cümleleri anlamlarına göre tamamlayın.**

- A. Gördüğü olay karşısında öyle şaşırdı ki bak.....
- B. Sınava çok çalıştığı için soruları hemen çöz.....
- C. Siz burada bekle..... ben çay alıp geleyim.
- D. Akşam o kadar çok yemek yedi ki öle.....
- E. Bu hikâye asırlardan beri anlatıl.....

5. **Aşağıdaki durumlarda söylenen ifadeleri yazın.**

- A. Eve gelen misafire ne denir?.....
- B. Size ikramda bulunulan bir kahveyi içince.....
- C. Yeni bir şey alan arkadaşınıza.....
- D. Size arkadaşınız pahalı bir hediye alınca.....

6. **Aşağıdaki kelimelerin eş anlamlılarını yazın.**

Düzey-

Beceri-
Bilgi-
Önemli-
Mesela-
Aşağıdaki kelimelerin zıt anlamlılarını yazınız.
Kirli-
Kolay-
Yurtdışı-

Önemli-
Olgun-

7. Aşağıdaki soruları uygun seçenikle işaretleyiniz.

- Öğretmen, öğrenciye derslerine iyi..... söyledi.
A. Çalışmasına B. Çalışması sebebini
C. Çalışması gerektiğini D. Çalışmalısın

8. Aşağıdaki cümlede altı çizili sözün yerine hangisi kullanılmaz.

“Spor salonuna gitmediğinden kilo aldı.”

- A) Gitmediği için B) Gitmeyince C) Gitmeyip D) Gidip

9. Aşağıdaki boşlukları uygun seçenikle tamamlayınız.

- Tüm zorluklara ..... seni terk etmedim.
A. Zaman B. İçin C. Rağmen D. Sırada
  - Sınava çok ..... istediği puanı aldı.
A. Çalıştı B. Çalıştığı hâlde
C. Çalıştığından D. Çalışmak
  - Randevu almadan gelen adam müdürle .....
- A. Görüşmedi B. Görüştürüldü
C. Görüştürülmedi D. Gördü

10. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili ifadelerle aynı anlama geleni bulun.

- Arkadaşından özür dileyeceğine onu suçladı.
A. Dilediği halde B) Dilemek yerine C) Dileği takdirde D) Dilemelisin
- Derse geciktiğin takdirde sınava giremezsin.
A. Geciktiği hâlde B. Gecikmen durumunda C. Gecikeceğine D. Gecikirse
- Annem eve dön..... evi temizlemeliyiz.
A. -ünceye kadar B. -mesine rağmen C. -düğü hâlde D. -ünce

AŞIRILIK

Türkiye, bazı tarihi nedenlerle uygarlık yarışına geç girmiş, büyük kültürel kopukluklar yaşamış bir ülke. Bu gecikmenin sancıları da çok uzun sürmüştür. Türk şair ve yazarları, bu büyük kopukluğun derin acılarını, izlerini yaşıyor hâlâ. Bugün Türk edebiyatında haddinden fazla bireycilik ve son derece köksüz bir toplumculuk var. Sanki uzayda yaşıyor şair ve yazarlarımız. Halbuki bireycilik de toplumculuk gibi kültürel kökleri olması gereken bir olgudur.

11. Okuduğunuz metne göre doğru yanlışı işaretleyiniz.

- Türkiye geç kalkınmaya başlamıştır. ( )
Türk şair ve yazarları toplumu önemsemez. ( )
Türk edebiyatında çok fazla bireycilik vardır. ( )
Şair ve yazarlar uygarlık yarışına geç kalmıştır. ( )

Ben çok küçükken, yani çocukların itfaiyecisi ya da pilot olmak istedikleri dönemde, büyüyünce bir şey icat etmek, ya da bir şey keşfetmek isterdim. Bu nedenle de idealim, bir makine icat edebilmek için makine mühendisi ya da bir ilaç keşfedebilmek için biyolog falan olmaktı. Sanıyorum, bu isteğimin arka planında, insanlığa hizmet ederek tarihe geçmek arzusu vardı. Bunu, biraz bilinçlenince daha iyi anladım.

12. Bu paragrafta kendinden söz eden kişi için aşağıdaki niteliklerden hangisi en uygun düşer?

- A) Düş kırıklığına uğrayan B) Bilgi edinmekle övünen
C) Bilime önemli hizmetleri olan D) Güçlü bir belleğe sahip olan E) Mesleğinde ünlü biri olmayı düşleyen

Yazılarımdaki şiirsellik; sıcaklık kendime karşı dürüst olmaya çalışmamdan kaynaklanıyor. Kendimi aldatırsam okurlarımı da aldatmış olurum. Okurlarım bana inanıyor, ben de inandığım şeyleri yazıyorum. Modaya uymak, tribünlere oynamak, herkesin hoşlanacağı şeyler yazmak gibi kaygılarım yok.

13. Böyle konuşan bir yazar için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bilgi birikimiyle övünen
B) Kendine ait değer ölçüleri olan
C) Kendini sürekli yenilemek isteyen
D) Gerçekleştirmek istediği düşleri olan
E) Okurlarının beğenisine güvenen
(I) O yıllarda bazı gençler bireyci edebiyatın peşindeydi ve orada var olmanın olanaklarını arıyorlardı. (II) Bireyin içinde bulunduğu durumu Batı edebiyatlarına öykündüklerini seziren bir tavırla anlatıyorlardı. (III) Kendileri ortada yoktu, kişilikleri çok sonra bizim insanımıza döndüklerinde, bizim insanımızın sorunlarını kurcaladıklarında geliyecekti. (IV) Bireyci edebiyatla toplumcu edebiyatın akışına katılan gençler, birbirlerine karşı düşmanca bir tutum içindeydiler. (V) Yersiz bir şekilde gizli gizli birbirlerini eleştiriyorlardı. (VI) Böyle olmakla birlikte aynı kahvelere, aynı meyhanelere gidiyorlardı; dosttular, arkadaşlıklar.

14. Bu parça iki paragrafa ayrılmak istense, ikinci paragrafın kaçınıcı cümleyle başlaması uygun olur?

- A) II. B) III. C)IV. D)V. E) VI.

Ben zaten yazma isteği olan bir çocuktum. Sürekli yazıyordum. Üniversiteye gelince, Sait Faik'i tanıyınca çok sevdim. Bana yazma isteği, yazma coşkusu verdi. Öykülerini ezberle bilirdim neredeyse. Öykülerimde etkisi, izleri vardır elbette; dünyalarımızın çok ayrı olmasına rağmen...

15. Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık söylenmiş olabilir?

- A) Sait Faik'in öykücülüğünü nasıl değerlendiriyorsunuz?
B) Öykülerinizde Sait Faik'in etkisi, izleri var mı?
C) Sait Faik'i ne zamandan beri tanıyorsunuz?
D) Okuma alışkanlığını çocuk yaşta mı edindiniz?
E) Okur, olay öyküsünü daha mı çok seviyor?

16. Kendimi çok az döküp saçıyorum. Normal, gündelik bir hayat sürdürüyorum; bu da bana yetiyor. Barlarda tartışmak, günde elli kişiyle görüşüp konuşmak bana göre değil. Sürekli olarak okuyup yazıyorum. Çok titiz, çok korunaklı yaşıyorum. Alışık olmadığım insanlarla görüşmek beni rahatsız ediyor. Hayran ilişkisi bumerang gibidir; her an nefrete dönüşebilir; budar, ehlileştirir insanı.

Böyle konuşan bir kişi için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İlişkilerinde çok seçici davranır.
B) Elindekilerle yetinip mutlu olur.
C) Sürekli olarak kendini denetim altında tutar.
D) Sevenleri için bile kişiliğinden ödün vermez.
E) Herkesi kendisi gibi düşünmeye zorlar.

TÜRK ADININ ANLAMI VE KÖKENİ

“Türk” adı “törü” eyleminden çıkmıştır. “Törümek” yaratılmak, dünyaya gelmek, meydana çıkmak demektir. “Törük”se yaratılmış, doğmuş, dünyaya gelmiş anlamını taşıyor. İki heceli olan “Törük” sözcüğü zamanla değişikliğe uğrayarak “Türk” olmuştur.

“Türk” sözünün güç, kuvvet, kudret anlamında olduğu da söylenir. Bu görüşü ileri süren bazı

dilcilerin başlıca kanıtı Uygurca birkaç metinde “Türk” sözcüğünün bu anlamda kullanılmasıdır, ama bu anlamda Uygurların dışında hiçbir Türk lehçesinde kullanılmadığı görülmüştür. “Türk” sözcüğünün güç, kuvvet anlamında kullanılmasının nedeni Göktürklerin güçlü, kuvvetli bir devlet kurmalarından ileri gelebilir. Türkler tarihin en eski milletlerinden biri olduğu halde adının yazılı kaynaklara geçmesi geç olmuştur. İlk defa M.S VI. yy. ortalarına ait Çin kaynaklarında karşımıza çıkan “Türk” sözcüğünü 30 yıl kadar sonra da Bizanslılar kullanmışlardır.

Çin kaynaklarında adı geçen “Türk” adlı kavim VI. yy. ortalarında Altay Dağları eteklerinde oturmuş. Bu kavim 552 yılında Bumin Kağan’ın başkanlığında Göktürk Devleti’ni kurarak Orta Asya’da adını duyurmuş. Çok geniş olan bu devletin sınırları içindeki tüm kavimlerin kendi adı vardı. Bu soyun bütün kavimlerine de daha sonra “Türk” denmiştir.

SORULAR

A. Lütfen, aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

1. “Türk” sözcüğü hangi eylemden türemiştir? Anlamı nedir?
2. Uygurlar “Türk” sözcüğünü hangi anlamda kullanmışlardır? Bunun nedeni nedir?
3. İlk defa hangi kaynaklarda “Türk” sözcüğüne rastlanmıştır?
4. İlk kez “Türk” adını alan kavim ne zaman ve nerede yaşamıştır?
5. Göktürk Devleti ne zaman ve kim tarafından kurulmuştur? Devletin nasıl bir devlet olduğunu yazınız.

B. Lütfen, aşağıdaki boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz.

1. Uygurların _____ anlamında kullandığı _____ sözcüğünün bir anlamı hiçbir Türk _____ görülüyor.
2. _____ en eski _____ olan Türklerin adının _____ geçmesi çok _____ olmuştur.
3. _____ çevresinde oturan ve _____ adı geçen _____ Türk’tür.

C. Lütfen, aşağıdaki cümlelerden doğrularını (D) yanlışlarını (Y) ile işaretleyiniz.

5. 1.“Törük” sözcüğü kuvvet, güç demektir. ( )
6. 2.Bizanslılar aslında Türk’tür. ( )
7. 3.Göktürk Devleti “Göktürk” adlı kavimlerden oluşmuştur. ( )
8. 4.Göktürkler Altay Dağları eteklerindeki kavmin büyüüp genişlemesiyle oluşmuş bir devlettir. ( )

Тестове завдання з літератури. Оберіть правильну відповідь.

1. Книга мого Деде Коркута – це:
а) роман

- б) поема
- в) епос
- г) ліроепічна проза.

2. Джалаледдін Румі є автором твору:

- а) «Поема лютні»
- б) «Месневі»
- в) «Факро-наме»
- г) «Поема мандрівника»

3. Провідним символом у поезії Юнуса Емре є:

- А) життя
- Б) любов
- В) смерть
- Г) велич

4. «Золоте століття» турецької літератури припадає на:

- А) X-XI століття
- Б) XIII -XIV століття
- В) Другу половину XVI і XVII
- Г) Перша половина XVIII і XIX

5. Набізаде Назим є автором першого роману:

- А) історичного
- Б) психологічного
- В) соціального
- Г) філософського

6. Кому належить авторство національного гімну:

- А) Мехмету Екіфу Ерсою
- Б) Омеру Сейфеттіну
- В) Зії Гьокальпу
- Г) Кемалю Баяли

7. Представником турецького суспільно-політичного роману є:

- А) Гекімоглу Ісмаїл

Б) Фарук Нафіз

В) Джагіт Атай

Г) Азіз Несін

8. Екзистенціональні мотиви відображені у творчості:

А) Севгі Сойсал

Б) Саміма Карагьоза

В) Агмета Гамді Танпинара

Г) Пеямі Сафа

9. Представниками феміністичної течії є:

А) Адалет Агаоглу

Б) Шюкран Курдакул

В) Незіге Меріч

Г) Томріс Уяр.

10. Орхан Памук є представником:

А) класицизму

Б) реалізму

В) модернізму

Г) постмодернізму